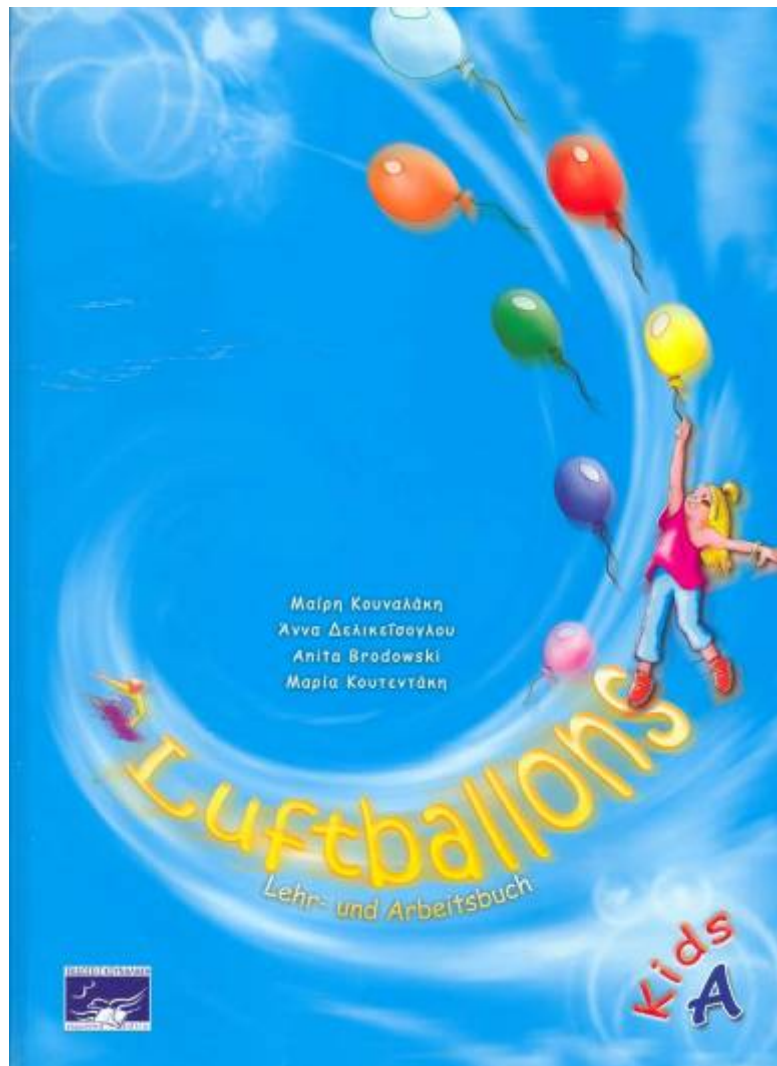

ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ

5^ο Δημοτικό Σχολείο Αλεξάνδρειας

Σχολικό Έτος 2008 – 2009

Εργασία των Μαθητών Στ' Τάξης

Υπεύθυνος καθηγητής : Γρούδος Αθανάσιος

Θέμα εργασίας :
« Συλλογή πληροφοριών για τη Γερμανία ».

Βιβλίο : « Luftballons »

Κεφάλαιο : « Danke gut »

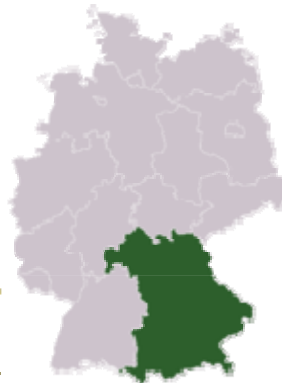
Σελίδα 58

Βαυαρία

Βαυαρία

Χώρα:	Γερμανία
Κρατιδιακή πρωτεύουσα:	Μόναχο
Πληθυσμός:	12.464.997 (30 Σεπτεμβρίου 2005)
Έκταση:	70.549,44 χμ ²
Πυκνότητα πληθυσμού:	177 κάτ./χμ ²
Πρωθυπουργός του κρατιδίου:	Γκίντερ Μπενστάιν
Δικτυακός τόπος:	http://www.bayern.de

Η Βαυαρία ή Βαβαρία (Γερμ. *Freistaat Bayern*, Λατ. *Bavaria*) είναι το νοτιότερο από τα δεκαέξι ομόσπονδα κρατίδια που απαρτίζουν τη Γερμανία . Η έκτασή της είναι 70.553 τετρ.χλμ. , έχει 12,4 εκ. κατοίκους και πρωτεύουσά της είναι το Μόναχο.

Η Βαυαρία συνορεύει προς ανατολάς με την Τσεχία, νότια-νοτιοανατολικά με την Αυστρία και εν συνεχεία με τα γερμανικά κρατίδια, δυτικά με τη Βάδη-Βυρτεμβέργη, βορειοδυτικά με την Έσση, βόρεια με την Θουριγγία και βορειοανατολικά με τη Σαξονία. Ο Δούναβης και ο Μάιν είναι οι σπουδαιότεροι ποταμοί που διασχίζουν την περιοχή. Οι Βαυαρικές Άλπεις είναι το σύνορο με την

Αυστρία και έχουν την υψηλότερη κορυφή της Γερμανίας (Τσούχσπιτζε -*Zugspitze* 2.962 μέτρα) .

Οι σημαντικότερες πόλεις της Βαυαρίας είναι το (*München*), η (*Nürnberg*), το (*Augsburg*), το (*Regensburg*), το (*Würzburg*), το (*Ingolstadt*), το (*Fürth*), το (*Bayreuth*) και το (*Erlangen*).

Διοικητικές περιφέρειες

Ανεπίσημη Σημαία του κρατιδίου

Η Βαυαρία διαιρείται σε επτά διοικητικές περιφέρειες (Bezirke):

1. την Άνω Βαυαρία (*Oberbayern*) με πρωτεύουσα το Μόναχο
2. την Κάτω Βαυαρία (*Niederbayern*) με πρωτεύουσα το Λάντσχουτ
3. τη Σουηβία (*Schwaben*) με πρωτεύουσα το Άουγκσμπουργκ
4. την Άνω Φραγκονία (*Oberfranken*) με πρωτεύουσα το Μπαϊρόιτ
5. τη Μέση Φραγκονία (*Mittelfranken*) με πρωτεύουσα το Άνσπαχ (*Ansbach*)
6. την Κάτω Φραγκονία (*Unterfranken*) με πρωτεύουσα το Βίρτσμπουργκ
7. και το Άνω Παλατινάτο (*Oberpfalz*) με πρωτεύουσα το Ρέγκενσμπουργκ

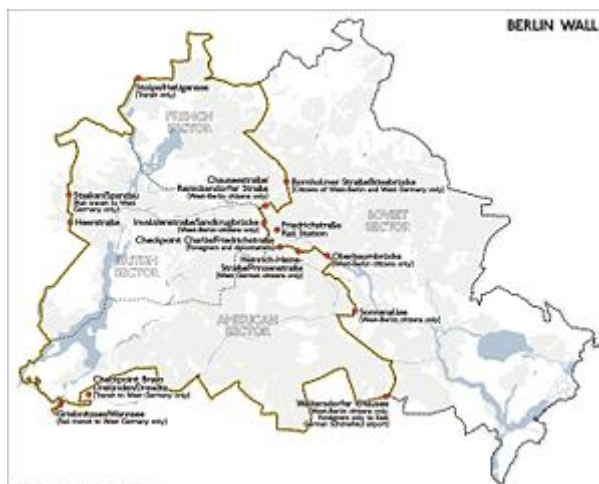
Ιστορία

Η περιοχή ονομαζόταν *Bayuwaren* από τους Ρωμαίους. Μια ύστερη αναφορά στην περιοχή γίνεται γύρω στο 520 μ.Χ. από τους Φράγκους. Στις αρχές του 8ου αιώνα ολοκληρώθηκε ο προσηλυτισμός του πληθυσμού στο χριστιανισμό, από τον Άγιο Βονιφάτιο. Η Βαυαρία δεν συμμετείχε στην *Προτεσταντική Μεταρρύθμιση* και παραμένει σταθερά «Καθολική».

Περίπου από το 550 έως το 788, η Βαυαρία ως Δουκάτο, ανήκε στον Φράγκικο οίκο των *Αγκιλόφων*. Ο Καρλομάγνος τους απομάκρυνε και για τα επόμενα 400 χρόνια διάφοροι οίκοι ανέλαβαν το δουκάτο με τελευταίο δούκα, και ένα από τους σπουδαιότερους, τον Ερρίκο το Λέοντα, ιδρυτή του Μονάχου. Το 1180 ο Ερίκος απομακρύνθηκε από τον εξάδελφό του και αυτοκράτορα της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, Φρειδερίκο και η Βαυαρία έγινε Φέουδο της Γερμανικής Βασιλικής οικογένειας (Βίτελσπαχ, *Wittelsbach*), η οποία βασίλευε από το 1180 έως το 1918.

Το 1806 η Βαυαρία έγινε ανεξάρτητο βασίλειο και κατάφερε να διατηρήσει την ανεξαρτησία της εκμεταλλευόμενη την αντιπαλότητα Πρωσίας και Αυστρίας, αυτό μέχρι το 1866 όπου ηττήθηκε στον Αυστρο-Πρωσικό πόλεμο και ενσωματώθηκε στη Γερμανική Αυτοκρατορία το 1871.

Τείχος του Βερολίνου

Η πορεία του Τείχους του Βερολίνου και τα σημεία διέλευσης (1989)

Το Τείχος του Βερολίνου (γερμ. *Berliner Mauer*), ήταν μέρος των ενδογερμανικών συνόρων, δηλ. των συνόρων που χώριζαν τη Γερμανία σε δύο κράτη, στην περιοχή του Βερολίνου. Από την ανέγερσή του στις 13 Αυγούστου 1961 μέχρι την πτώση του στις 9 Νοεμβρίου 1989 χώριζε το Δυτικό Βερολίνο από το Ανατολικό και τη γύρω περιοχή της Ανατολικής Γερμανίας. Υπήρξε το γνωστότερο σύμβολο του Ψυχρού Πολέμου και της διαίρεσης της Γερμανίας, ως επιστέγασμα του αποκλεισμού του Βερολίνου που είχε αρχίσει το 1948. Κατά την προσπάθειά τους να περάσουν στο Δυτικό Βερολίνο μέσα από τις καλά φρουρούμενες συνοριακές εγκαταστάσεις του Τείχους θανατώθηκαν τουλάχιστον 86 άνθρωποι, μεταξύ αυτών και 2 Έλληνες, από βίαιες ενέργειες των ανατολικογερμανικών δυνάμεων ασφάλειας. Άλλες πηγές ανεβάζουν τον αριθμό των νεκρών στους 238 προσμετρώντας και τα ατυχήματα, θύματα των οποίων τελικά κατέληξαν.

Γεγονότα πριν την ανέγερση του τείχους του Βερολίνου

Το 1945, μετά το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, η Γερμανία χωρίστηκε σε τέσσερις Ζώνες Κατοχής, οι οποίες ελέγχονταν και διοικούνταν από τους Συμμάχους (ΗΠΑ, Σοβιετική Ένωση, Μεγάλη Βρετανία και Γαλλία) σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συνόδου της Γιάλτας. Με ανάλογο τρόπο μοιράστηκε και το Βερολίνο, η πρώην πρωτεύουσα της ναζιστικής Γερμανίας, σε τέσσερις τομείς. Ταυτόχρονα άρχισε ο Ψυχρός Πόλεμος σε όλα τα επίπεδα. Το Βερολίνο έγινε το κεντρικό θέατρο επιχειρήσεων στην μάχη των μυστικών υπηρεσιών από Ανατολή και Δύση. Το 1948 σημειώθηκε η πρώτη μεγάλη κρίση με τον αποκλεισμό του Βερολίνου από την Σοβιετική Ένωση.

Το 1949 ιδρύθηκε πρώτα η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (ΟΔΓ) στις τρεις δυτικές Ζώνες Κατοχής και αμέσως μετά η Ανατολική Γερμανία (ΛΔΓ) στη Σοβιετική Ζώνη Κατοχής, σφραγίζοντας και πολιτικά τη διαίρεση της χώρας. Τότε άρχισε να εντείνεται η φύλαξη και να επεκτείνονται οι συνοριακές εγκαταστάσεις και από τις δύο πλευρές. Ανάμεσα στην ΛΔΓ και την ΟΔΓ τοποθετήθηκαν αρχικά αστυνομικοί του σώματος των συνοριοφυλάκων και στρατιώτες, ενώ αργότερα στήθηκαν και συρματοπλέγματα, κυρίως από την πλευρά της ΛΔΓ. Το Βερολίνο ήταν τυπικά ανεξάρτητο από τα δύο γερμανικά κράτη, χωρίς Γερμανούς στρατιωτικούς και χωρισμένο σε τέσσερις τομείς. Στην πράξη οι τρεις τομείς των Δυτικών Συμμάχων συναποτελούσαν το Δυτικό Βερολίνο, το οποίο προσέγγιζε εν πολλοίς το καθεστώς των άλλων ομόσπονδων κρατιδίων της Δυτικής Γερμανίας. Το Δυτικό Βερολίνο είχε, π.χ., εκπροσώπους χωρίς δικαίωμα ψήφου στο

Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο (Bundestag) της Βόννης. Αντίστοιχα το Ανατολικό Βερολίνο κηρύχθηκε πρωτεύουσα της ΛΔΓ κατά παράβαση των συνθηκών.

Καθώς οξυνόταν ο Ψυχρός Πόλεμος με την επιβολή εμπάργκο υψηλής τεχνολογίας στις χώρες του Ανατολικού Συνασπισμού, τη συνεχή διπλωματική πίεση και τις εκατέρωθεν απειλές, εντάθηκε η στεγανοποίηση των συνόρων, κυρίως από την ανατολική πλευρά. Η μεθοριακή γραμμή δεν χώριζε πια μόνο τα δύο κομμάτια της Γερμανίας. Χώριζε την Ευρωπαϊκή Κοινότητα από το Συμβούλιο για την Αμοιβαία Οικονομική Βοήθεια και το ΝΑΤΟ από το Σύμφωνο της Βαρσοβίας. Ήταν το σύνορο ανάμεσα σε δύο εχθρικούς κόσμους με διαφορετικά πολιτικοϊδεολογικά, οικονομικά και πολιτισμικά συστήματα, που βρίσκονταν αντιμέτωποι στον Ψυχρό Πόλεμο.

Η θέση του Τείχους του Βερολίνου (λήψη από δορυφόρο)

Από τη σύσταση της ΛΔΓ άρχισαν να διαφεύγουν Ανατολικογερμανοί πολίτες προς την ΟΔΓ με αυξανόμενους ρυθμούς. Ήδη από το 1952 τα ενδογερμανικά σύνορα προστατεύονταν με συρματοπλέγματα και φυλάσσονταν. Σε μια παραμεθόρια ζώνη πλάτους πέντε χιλιομέτρων επιτρεπόταν να εισέλθουν μόνον όσοι είχαν ειδική άδεια και τέτοια άδεια δόθηκε κυρίως στους μόνιμους κατοίκους της περιοχής. Κοντά στα σύνορα υπήρχε επιπλέον μια λωρίδα πλάτους 500 μέτρων και δίπλα στη συνοριακή γραμμή ένας δρόμος πλάτους 10 μέτρων για την κίνηση των περιπόλων. Τα σύνορα ανάμεσα στον ανατολικό και το δυτικό τομέα του Βερολίνου ήταν τα μόνα που παρέμεναν ανοιχτά, σαν οπή διαφυγής, καθώς διέσχιζαν τον πολεοδομικό ιστό της πόλης και δεν μπορούσαν να ελεγχθούν. 2,6 εκατομμύρια άνθρωποι εγκατέλειψαν τη ΛΔΓ και το Ανατολικό Βερολίνο μεταξύ 1949 και 1961 - 180.000 από αυτούς μεταξύ Ιανουαρίου και Αυγούστου 1961 και 47.433 μόνο μέσα στις δύο πρώτες εβδομάδες του Αυγούστου. Το Δυτικό Βερολίνο ήταν η πύλη προς τη Δύση και για πολλούς Πολωνούς και Τσέχους. Οι περισσότεροι από τους πρόσφυγες ήταν νέοι κάτω των 25 ετών, ειδικευμένοι και μορφωμένοι. Η διαφυγή τους ήταν πραγματική απειλή για την οικονομία και, σε τελευταία ανάλυση, για την ίδια την ύπαρξη της Ανατολικής Γερμανίας. Επιπλέον, 50.000 Ανατολικοβερολινέζοι εργάζονταν στο Δυτικό Βερολίνο περνώντας καθημερινά τα σύνορα των τομέων, ζούσαν όμως στο φτηνό Ανατολικό Βερολίνο ή στα περίχωρα της πόλης.

Στις 4 Αυγούστου 1961 το δημοτικό συμβούλιο του Ανατολικού Βερολίνου διέταξε να δηλωθούν αυτοί οι εργαζόμενοι και να πληρώνουν στο εξής τα ενοίκια και τους λογαριασμούς των νοικοκυριών τους σε δυτικά μάρκα. Αποκλείστηκαν, επίσης, από την κοινωνική ασφάλιση στην Ανατολική Γερμανία. Ήδη πριν την ανέγερση του τείχους η Γερμανική Λαϊκή Αστυνομία διενεργούσε εντατικούς ελέγχους στις ανατολικές συνοικίες του Βερολίνου σε οχήματα και δρόμους που οδηγούσαν προς το

δυτικό τομέα ψάχνοντας για «δραπέτες» και «λαθρεμπόρους». Επιπλέον, πολλοί που ζούσαν ή απλά εργάζονταν στο Δυτικό Βερολίνο άλλαζαν τα ακριβά δυτικά σε φθηνά ανατολικά μάρκα στη μαύρη αγορά (τιμή 1:4 περίπου εκείνη την εποχή). Με αυτά αγόραζαν φθηνά τα βασικά είδη διατροφής και τα υψηλής αξίας καταναλωτικά αγαθά του Ανατολικού Βερολίνου. Έτσι, αποδυναμώνονταν ακόμα περισσότερο το σύστημα ελεγχόμενης οικονομίας στην ανατολική πλευρά. Με το χτίσιμο του τείχους οι κρατούντες στον Ανατολικό Συνασπισμό έλπιζαν να στεγανοποιήσουν τα σύνορα των δύο τομέων της πόλης και να θέσουν οριστικά τέρμα στο φαινόμενο της απόρριψης και εγκατάλειψης του «σοσιαλιστικού κράτους των εργατών και των αγροτών», ένα φαινόμενο που χαρακτηριζόταν στην καθομιλουμένη ως «καταγήφιση με τα πόδια».

Ανέγερση του τείχους

Μια ηλικιωμένη γυναίκα, μετά από τρεις ώρες αναμονής, γνέφει από το δυτικό τομέα σε γνωστούς της, που βρίσκονται στον ανατολικό τομέα (1961)

Ανατολικογερμανοί οικοδόμοι δουλεύουν στο χτίσιμο του τείχους (20 Νοεμβρίου 1961)

Τα σχέδια για την ανέγερση τείχους στο Βερολίνο ήταν ένα από τα πιο καλά κρυμμένα κρατικά μυστικά της ανατολικογερμανικής κυβέρνησης. Το τείχος χτίστηκε με εντολή της ηγεσίας του Ενιαίου Σοσιαλιστικού Κόμματος (SED, το ΚΚ της Ανατολικής Γερμανίας) από οικοδόμους υπό την προστασία και την επιτήρηση της αστυνομίας και του στρατού, παρά τις διαβεβαιώσεις του Βάλτερ Ούλμπριχτ (Walter Ulbricht). Σε μια διεθνή συνέντευξη τύπου στο Ανατολικό Βερολίνο στις 15 Ιουνίου 1961 τέθηκε στον ηγέτη της Ανατολικής Γερμανίας σχετική ερώτηση από τη δυτικογερμανίδα δημοσιογράφο Ανναμαρί Ντόερ (Annamarie Doherr). Και εκείνος απάντησε:

«Την ερώτησή σας την αντιλαμβάνομαι ως εξής: υπάρχουν άνθρωποι στη Δυτική Γερμανία, που θέλουν να κινητοποιήσουμε τους οικοδόμους της πρωτεύουσας της ΛΔΓ για να χτίσουμε ένα τείχος. Δεν έχω ακούσει να υπάρχει τέτοια πρόθεση. Οι οικοδόμοι της πρωτεύουσας ασχολούνται ως επί το πλείστον με την ανέγερση κατοικιών και εκεί επιστρατεύουν όλες τους τις δυνάμεις. Κανείς δεν σκοπεύει να χτίσει τείχος!»

Έτσι, ο Ούλμπριχτ ήταν ο πρώτος που χρησιμοποίησε τον όρο «τείχος» με αυτή την έννοια, δύο μήνες πριν χτιστεί πραγματικά.

Πληροφορίες για το σχεδιασμό «δραστικών μέτρων» με σκοπό τη στεγανοποίηση του Δυτικού Βερολίνου έφθαναν στις μυστικές υπηρεσίες των Δυτικών Συμμάχων, ωστόσο η συγκεκριμένη χρονική στιγμή και η έκταση των μέτρων τους εξέπληξαν. Καθώς ο αποκλεισμός δεν περιόριζε τα δικαιώματα πρόσβασής τους στο Δυτικό Βερολίνο, δεν μπορούσαν να επέμβουν. Σχετικές πληροφορίες έφθασαν και στην Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Πληροφοριών (BND) της Δυτικής Γερμανίας ήδη από τα μέσα Ιουλίου. Μετά την επίσκεψη του Β. Ούλμπριχτ στον ηγέτη της Σοβιετικής Ένωσης Νικίτα Χρουστσόφ στα πλαίσια της συνάντησης κορυφής των χωρών του Συμφώνου της Βαρσοβίας στη Μόσχα στις 3-5 Αυγούστου 1961, η δυτικογερμανική Υπηρεσία Πληροφοριών καταγράφει στην εβδομαδιαία αναφορά της στις 9 Αυγούστου:

«Οι πληροφορίες που διαθέτουμε δείχνουν πως το καθεστώς του Pankow [ενν. η ανατολικογερμανική κυβέρνηση] επιδιώκει να εξασφαλίσει την έγκριση της Μόσχας για να θέσει σε εφαρμογή δραστικά μέτρα αποκλεισμού, που θα περιλάμβαναν κυρίως τη στεγανοποίηση των συνόρων ανάμεσα στους τομείς του Βερολίνου και τη διακοπή της κυκλοφορίας του προαστιακού σιδηροδρόμου και του μετρό στην πόλη. Περιμένουμε να δούμε πόσο κατάφερε να πείσει ο Ούλμπριχτ τη Μόσχα με αυτές του τις κρούσεις».

Πραγματικά, ο Ούλμπριχτ παρουσίασε την κατάσταση της χώρας του με τα πιο μελανά χρώματα και υπαινίχθηκε ότι αν δεν λαμβάνονταν μέτρα ενάντια στη φυγή του πληθυσμού, η ΛΔΓ θα ήταν πολύ σύντομα ανίκανη να εκπληρώσει τις οικονομικές υποχρεώσεις της απέναντι στη Σοβιετική Ένωση. Τελικά συμφωνήθηκε να χωριστούν με συρματόπλεγμα οι δύο τομείς του Βερολίνου και, αν δεν υπάρξουν αντιδράσεις από τη Δύση, να χτιστεί τελικά ένα τείχος. Στην ανακοίνωση που συντάχθηκε μετά συνάντηση του Συμφώνου της Βαρσοβίας και δημοσιεύτηκε τη μέρα της ανέγερσης του Τείχους, οι χώρες που έλαβαν μέρος εξέφραζαν την κοινή πρόθεσή τους «να κλείσουν τα σύνορα του Δυτικού Βερολίνου για τις ανατρεπτικές ενέργειες εναντίον των χωρών του σοσιαλιστικού στρατοπέδου και να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική φύλαξη και τον έλεγχο γύρω από την περιοχή του Δυτικού Βερολίνου». Στις 11 Αυγούστου κυρώθηκαν τα αποτελέσματα της συνδιάσκεψης της Μόσχας από τη βουλή της ΛΔΓ και δόθηκε η εξουσιοδότηση στο Υπουργικό Συμβούλιο να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα. Το Υπουργικό Συμβούλιο της ΛΔΓ ενέκρινε στις 12 Αυγούστου την κινητοποίηση ένοπλων δυνάμεων για την κατάληψη των συνόρων προς το Δυτικό Βερολίνο και το στήσιμο οδοφραγμάτων.

Το Σάββατο 12 Αυγούστου έφτασε στη δυτικογερμανική Υπηρεσία Πληροφοριών η ακόλουθη αναφορά από το Ανατολικό Βερολίνο: «Στις 11 Αυγούστου πραγματοποιήθηκε σύσκεψη, στην οποία συμμετείχαν οι κομματικοί επίτροποι των εκδοτικών επιχειρήσεων του κόμματος και άλλοι κομματικοί παράγοντες στην Κεντρική Επιτροπή του Ενιαίου Σοσιαλιστικού Κόμματος. Σ' αυτή διαπιστώθηκε μεταξύ άλλων... Η συνεχιζόμενη αύξηση του κύματος προσφύγων επιβάλλει την εφαρμογή μέτρων αποκλεισμού του ανατολικού τομέα του Βερολίνου και της Σοβιετικής Ζώνης Κατοχής τις επόμενες ημέρες και όχι, όπως πρόβλεπε αρχικά το σχέδιο, σε 14 μέρες. Ακριβής ημερομηνία δεν αναφέρθηκε.»

Η είσοδος του προαστιακού σιδηροδρόμου προς τον ανατολικό τομέα στις οδούς Λίζενστράσε/Γκάρτενστράσε το 1980

Τη νύχτα από 12 προς 13 Αυγούστου 1961 μονάδες του Εθνικού Λαϊκού Στρατού, 5.000 συνοριοφύλακες, 5.000 αστυνομικοί και 4.500 μέλη των Εργατικών Ομάδων Μάχης άρχισαν να κλείνουν τους δρόμους και τις τροχιές των μέσων μεταφοράς προς το Δυτικό Βερολίνο. Οι σοβιετικές δυνάμεις παρέμεναν σε συναγερμό μάχης σταθμευμένες στις μεθοριακές διαβάσεις που προβλέπονταν για τους Συμμάχους. Όλες οι συγκοινωνίες μεταξύ των δύο τομέων της πόλης διακόπηκαν. Ήδη από το Σεπτέμβριο του 1961 άρχισαν ωστόσο να κυκλοφορούν μερικές γραμμές του προαστιακού σιδηροδρόμου και του μετρό περνώντας από σήραγγες κάτω από ανατολικογερμανικό έδαφος, χωρίς όμως να σταματούν στους αποκαλούμενους πια «σταθμούς-φαντάσματα». Ο Έριχ Χόνεκερ ήταν εκείνη την εποχή Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής για θέματα ασφαλείας και είχε την πολιτική ευθύνη του συνολικού σχεδιασμού και της ανέγερσης του τείχους για λογαριασμό της ηγεσίας του κόμματος. Τα μέσα ενημέρωσης εμφάνιζαν το Τείχος σαν κοινή επιχείρηση των χωρών του Συμφώνου της Βαρσοβίας και σαν χρήση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας, ενώ επαναλάμβαναν την αντιδυτική ρητορεία της συνάντησης των προηγούμενων ημερών. Η επίσημη ανακοίνωση τελείωνε με μια επισήμανση που αποκάλυπτε όλη την υποκρισία και την αντιφατικότητα των προηγούμενων ρητορισμών: τα σύνορα δεν θα επιτρεπόταν πια να τα περνούν οι πολίτες της ΛΔΓ χωρίς ειδική άδεια.

Μόνον από τις ένοπλες μονάδες που διατέθηκαν για τη φύλαξη λιποτάκτησαν και διέφυγαν προς το Δυτικό Βερολίνο τις πρώτες μέρες 85 άνδρες, ενώ πέτυχαν 216 απόπειρες διαφυγής από τις συνολικά 400. Αξέχαστες θα μείνουν οι διάσημες εικόνες προσφύγων που κατέβαιναν με σεντόνια από τα παράθυρα των σπιτιών στους δρόμους που βρίσκονταν πάνω στα σύνορα. Αξέχαστος θα μείνει, επίσης, ο συνοριοφύλακας Κόνραντ Σούμαν που, ενώ ήταν σκοπός στην Μπέρνאוερ-Στράσε, υπερπήδησε το συρματοπλέγμα κρατώντας το όπλο του και βρέθηκε στο Δυτικό Βερολίνο.

Αντιδράσεις στην Δυτική Γερμανία

Την ίδια κιόλας ημέρα ο ομοσπονδιακός καγκελάριος Κόνραντ Αντενάουερ κάλεσε από το ραδιόφωνο τον πληθυσμό να παραμείνει ήρεμος και ψύχραιμος, επικαλούμενος μέτρα αντιμετώπισης της κατάστασης από κοινού με τους Συμμάχους, χωρίς όμως να γίνει πιο συγκεκριμένος. Δύο εβδομάδες πέρασαν πριν επισκεφθεί το Δυτικό Βερολίνο. Μόνο ο δήμαρχος και κυβερνήτης του Δυτικού Βερολίνου Βίλλυ Μπραντ διαμαρτυρήθηκε έντονα κατά της περιχαράκωσης και της οριστικής διαίρεσης της πόλης, δεν είχε όμως καμιά ουσιαστική δύναμη στα χέρια του. Την ίδια κιόλας χρονιά τα δυτικογερμανικά κρατίδια ίδρυσαν την Κεντρική Δικαστική Υπηρεσία Τεκμηρίωσης (Zentrale Erfassungsstelle der Landesjustizverwaltungen) στο Ζάλτσγκίτερ (Salzgitter), για την καταγραφή των παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο έδαφος της ΛΔΓ, εκφράζοντας έτσι τουλάχιστο συμβολικά τον αποτροπιασμό τους για το ανατολικογερμανικό καθεστώς. Στις 16 Αυγούστου 1961 πραγματοποιήθηκε εκδήλωση διαμαρτυρίας με τη συμμετοχή του Βίλλυ Μπραντ και 300.000 Δυτικοβερολινέζων μπροστά από το δημαρχείο του Σένεμπεργκ (Schöneberg).

Αντιδράσεις των Συμμάχων

Οι αντιδράσεις των δυτικών συμμάχων ήταν αργές και οι ηγέτες τους βρίσκονταν σε διακοπές, τις οποίες δεν θεώρησαν αναγκαίο να διακόψουν. 20 ώρες πέρασαν μέχρι την εμφάνιση στρατιωτικών περιπόλων στα σύνορα και 40 μέχρι την επίδοση διαμαρτυρίας στο σοβιετικό στρατιωτικό διοικητή του Βερολίνου. 72 ώρες χρειάστηκαν για να επιδοθούν επίσημες νότες διαμαρτυρίας σύμφωνα με τους διπλωματικούς τύπους στη Μόσχα. Διαδόθηκαν φήμες πως οι Σοβιετικοί είχαν ενημερώσει από πριν τους δυτικούς συμμάχους και τους είχαν διαβεβαιώσει πως δεν θα θίξουν τα δικαιώματά τους στο Δυτικό Βερολίνο. Είναι αλήθεια ότι μετά την εμπειρία του εμπύργκο της πόλης και τα επανειλημμένα τελεσίγραφα του Χρουστσόφ, το 1958 και τον Ιούνιο του 1961, με τα οποία ζητούσε την αποστρατικοποίηση του Βερολίνου και την κήρυξή του σε ελεύθερη πόλη, οι δυτικοί σύμμαχοι ανησυχούσαν διαρκώς για το καθεστώς του Βερολίνου. Ήδη στις 5 Αυγούστου είχε προκαλέσει σάλο ο γερουσιαστής Ουίλιαμ Φούλμπράιτ (William Fullbright), όταν αναρωτήθηκε γιατί οι Ανατολικογερμανοί δεν κλείνουν τα σύνορά τους, όπως έχουν δικαίωμα. Μπροστά στα απειλητικά αιτήματα του Χρουστσόφ για αποστρατικοποίηση του Βερολίνου, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζων Κέννεντυ παραιτήθηκε από τα δικαιώματα που είχαν όλες οι νικητρίες δυνάμεις σε ολόκληρο το Βερολίνο, έθεσε τα όρια της ανοχής του στην εξασφάλιση της προσβασιμότητας και βιωσιμότητας του Δυτικού Βερολίνου και σχεδόν «υπέδειξε» τη λύση της διχοτόμησης της πόλης.

Οι Δυτικοί, λοιπόν, είδαν με ανακούφιση το γεγονός ότι με το τείχος παγιωνόταν το καθεστώς του Βερολίνου, «τσιμεντωνόταν» με όλη τη σημασία της λέξης. Ο Κέννεντυ δήλωσε: «Δεν είναι και πολύ ωραία λύση, είναι όμως χίλιες φορές καλύτερη από τον πόλεμο». «Οι Ανατολικογερμανοί», δήλωσε ο Βρετανός πρωθυπουργός Χάρολντ Μακμίλλαν (Harold MacMillan), «σταματούν το κύμα προσφύγων και οχυρώνονται πίσω από ένα ακόμα πιο αδιαπέραστο Σιδηρούν Παραπέτασμα. Σ' αυτό δεν υπάρχει τίποτα παράνομο».

Ο Κέννεντυ τουλάχιστον παρέμεινε αμετακίνητος στη διατήρηση της προσβασιμότητας και βιωσιμότητας του Δυτικού Βερολίνου. Για να επιβεβαιώσει ότι οι προσβάσεις προς την πόλη έμειναν ανοιχτές, έστειλε 1.500 στρατιώτες μέσω της οδού τράνζιτ που τη συνέδεε με τη Δυτική Γερμανία περνώντας από ανατολικογερμανικό έδαφος, καθώς επίσης και τον αντιπρόεδρο Λύντον Τζόνσον

(Lyndon B. Johnson), που έγινε δεκτός με ενθουσιασμό από τους Δυτικοβερολινέζους. Η αξίωση του ηγέτη της ΛΔΓ Βάλτερ Ούλμπριχτ, να ελέγχει η αστυνομία του τους αξιωματικούς και το πολιτικό προσωπικό των συμμάχων, απορρίφθηκε κατηγορηματικά από τους Αμερικανούς. Στο τέλος αναγκάστηκε και ο ίδιος ο διοικητής των Σοβιετικών Ενόπλων Δυνάμεων στη Γερμανία να επέμβει κατευναστικά στους κομματικούς παράγοντες της ΛΔΓ γι' αυτό το θέμα.

Η διαιρεμένη χώρα

Η Πύλη του Βραδεμβούργου το 1987, άποψη από τα δυτικά

Οι κάτοικοι του Δυτικού Βερολίνου δεν μπορούσαν πλέον να εισέρχονται ελεύθερα στην Ανατολική Γερμανία ήδη από την 1η Ιουνίου 1952. Μετά από επίπονες διαπραγματεύσεις συμφωνήθηκε τελικά, το 1963, μια ρύθμιση, που επέτρεπε σε μερικές εκατοντάδες χιλιάδες Δυτικοβερολινέζους να επισκέπτονται συγγενείς τους στις ανατολικές συνοικίες της πόλης τα Χριστούγεννα.

Από τις αρχές της δεκαετίας του '70, με την πολιτική προσέγγισης της ΟΔΓ και της ΛΔΓ που ακολούθησαν ο Βίλντ Μπραντ και ο Έριχ Χόνεκερ, έγιναν λιγότερο αδιαπέραστα τα σύνορα ανάμεσα στις δύο χώρες. Η Ανατολική Γερμανία παρείχε ταξιδιωτικές διευκολύνσεις κυρίως σε «μη παραγωγικές» ομάδες του πληθυσμού, όπως οι συνταξιούχοι, και επέτρεπε σε Δυτικογερμανούς κατοίκους παραμεθόριων περιοχών να πραγματοποιούν απλές επισκέψεις. Η ΛΔΓ εξαρτούσε την ευρύτερη ελευθερία διακίνησης από την αναγνώριση της υπόστασής της ως κυρίαρχου και ανεξάρτητου κράτους και απαιτούσε την έκδοση των πολιτών της που ταξίδευαν προς τη Δυτική Γερμανία και δεν επέστρεφαν. Η ΟΔΓ όμως δεν ήθελε να ικανοποιήσει αυτούς τους όρους σύμφωνα και με σχετικές προβλέψεις του συντάγματός της. Η ανατολικογερμανική προπαγάνδα αποκαλούσε το τείχος και τις εγκαταστάσεις του «αντιφασιστικό προστατευτικό φράγμα», το οποίο είχε σκοπό να προφυλάξει τη ΛΔΓ από τη «εγκατάλειψη, τη διάβρωση, την κατασκοπεία, τη δολιοφθορά, το λαθρεμπόριο, το ξεπούλημα και την επιθετικότητα» της Δύσης. Στην πραγματικότητα τα αμυντικά έργα στρέφονταν κυρίως κατά των ίδιων της των πολιτών.

Θύματα

Στα 28 χρόνια της ύπαρξής του τουλάχιστον 86 άνθρωποι βρήκαν το θάνατο στο τείχος στην προσπάθειά τους να διαφύγουν. Τις πρώτες θανάσιμες βολές δέχτηκε στις 24 Αυγούστου 1961, έντεκα μέρες μετά το κλείσιμο των συνόρων, ο εικοσιτετράχρονος Γκύντερ Λίτφιν (Günter Litfin), που πυροβολήθηκε από αστυνομικούς στην περιοχή του σιδηροδρομικού σταθμού Φρίντριχστράσε κατά την απόπειρά του να διαφύγει. Ο Πέτερ Φέχτερ (Peter Fechter) πέθανε από αιμορραγία στις 17 Αυγούστου 1962 στη νεκρή ζώνη. Με συνολικά 40 πυροβολισμούς σκοτώθηκαν το 1966 δύο παιδιά ηλικίας 10 και 13 ετών. Το τελευταίο θανάσιμο

συμβάν, κατά το οποίο πέθανε από αιμορραγία ο Κρις Γκέφροϋ (Chris Gueffroy), σημειώθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 1989.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις 75.000 άνθρωποι σύρθηκαν στα δικαστήρια της ΛΔΓ με την κατηγορία της «εγκατάλειψης της χώρας». Το αδίκημα τιμωρούνταν με ποινές κάθειρξης μέχρι και οκτώ χρόνων σύμφωνα με την παράγραφο 213 του Ποινικού Κώδικα της Ανατολικής Γερμανίας. Όποιος κατά την απόπειρα έφερε όπλο ή προκαλούσε καταστροφές των συνοριακών εγκαταστάσεων, καθώς και όσοι προσπαθούσαν να διαφύγουν ενώ υπηρετούσαν στις ένοπλες δυνάμεις ή γενικά σε θέσεις που διαχειρίζονταν κρατικά μυστικά, γλίτωναν σπάνια με κάθειρξη μικρότερη των πέντε χρόνων. Όποιος μάλιστα υποβοηθούσε άλλους στην «εγκατάλειψη της χώρας», μπορούσε να τιμωρηθεί με ισόβια.

Σε επεισόδια στο τείχος έχασαν τη ζωή τους και συνοριοφύλακες. Η πιο γνωστή περίπτωση είναι αυτή του στρατιώτη Ράινχολντ Χουν (Reinhold Huhn), που πυροβολήθηκε από ένα βοηθό σε κάποια απόπειρα διαφυγής. Αυτά τα συμβάντα τα εκμεταλλεύονταν οι υπεύθυνοι της κρατικής προπαγάνδας για να δικαιολογήσουν εκ των υστέρων την ανέγερση του τείχους.

Η πορεία προς την πτώση

Συνοριοφύλακας επιτηρεί τα υπολείμματα του Τείχους στην Πύλη του Βραδεμβούργου, Νοέμβριος 1989

Το Τείχος του Βερολίνου έπεσε τη νύχτα της Πέμπτης 9 προς Παρασκευή 10 Νοεμβρίου 1989, μετά από 28 χρόνια. Στην πτώση του συνέβαλλαν πολλοί παράγοντες. Ο σημαντικότερος ήταν η πολιτική του Γενικού Γραμματέα του Κομμουνιστικού Κόμματος της Σοβιετικής Ένωσης Μιχαήλ Γκορμπατσώφ. Στα τέλη της δεκαετίας του '80 ο Γκορμπατσώφ κατάργησε το Δόγμα Μπρέζνιεφ και επέτρεψε στις χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας να επιλέξουν ελεύθερα το δρόμο που θα ακολουθούσε κάθε μία στην εσωτερική και διεθνή πολιτική. Εκμεταλλευόμενες τη νέα γραμμή, οι χώρες του Ανατολικού Συνασπισμού, η μία μετά την άλλη, άρχισαν να ανοίγουν τα σύνορά τους προς τη Δύση, να καταλύουν τα κομμουνιστικά τους καθεστώτα και να εκλέγουν δημοκρατικές κυβερνήσεις.

Λόγω της αντίδρασης του γηραιού και υπερσυντηρητικού ηγέτη της ΛΔΓ Έριχ Χόνεκερ, η Ανατολική Γερμανία δεν συμμετείχε σ' αυτές τις εξελίξεις. Οι διαδηλώσεις με αιτήματα τον εκδημοκρατισμό και την ελευθερία διακίνησης προς το εξωτερικό εντεινόταν. Με το άνοιγμα των συνόρων άλλων σοσιαλιστικών χωρών προς τη Δύση, το νέο κύμα εγκατάλειψης της χώρας προς τη Δυτική Γερμανία διοχετεύτηκε μέσα από τρίτες χώρες προκαλώντας διπλωματικούς τριγμούς μεταξύ των κυβερνήσεων των χωρών αυτών και της Ανατολικής Γερμανίας. Χιλιάδες Ανατολικογερμανοί πολίτες κατέφυγαν στις δυτικογερμανικές πρεσβείες της Πράγας

και της Βαρσοβίας και πέτυχαν τελικά να τους επιτραπεί η είσοδος στη Δυτική Γερμανία. Άλλοι διέφευγαν μέσω Ουγγαρίας προς την Αυστρία, μετά το άνοιγμα των ουγγροαυστριακών συνόρων στις 2 Μαΐου 1989, και από 'κει στη Δυτική Γερμανία. Ως «αντάλλαγμα» για το άνοιγμα των συνόρων της με την Αυστρία, η Ουγγαρία έλαβε δάνειο ύψους 500 εκατομμυρίων μάρκων από τη δυτικογερμανική κυβέρνηση Κολ.

Με την ελπίδα να διασώσει το καθεστώς, το ΚΚ της Ανατολικής Γερμανίας προσπάθησε να δώσει λύση στην εκρηκτική εσωτερική και εξωτερική κατάσταση με την αντικατάσταση του Χόνεκερ από τον Έγκον Κρεντς στις 17 Οκτωβρίου 1989 και την εξαγγελία αόριστων μέτρων εκδημοκρατισμού και φιλελευθεροποίησης. Η βίαιη απαγόρευση της διακίνησης προς το εξωτερικό ήταν όμως το μόνο μέσο που διέθετε το ολοκληρωτικό καθεστώς για να κρατήσει τους πολίτες του στη χώρα. Ειδικά οι Ανατολικογερμανοί είχαν ένα κράτος δυτικού τύπου δίπλα στη χώρα τους, το οποίο λόγω της εθνικής συγγένειας και της ισχυρής οικονομίας του ήταν πολύ πιο ισχυρός πόλος έλξης απ' ότι γενικά η Δύση για τους πολίτες άλλων κομμουνιστικών χωρών. Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών δεν επιδίωκε το μόνιμο εκπατρισμό και την εγκατάλειψη της χώρας του. Διεκδικούσε τον εκδημοκρατισμό της και την ελευθερία να πραγματοποιεί ιδιωτικές επισκέψεις ή σύντομα ταξίδια στη Δυτική Γερμανία και τις άλλες χώρες της Δύσης. Αλλά και η οικονομία της ΛΔΓ δεν θα μπορούσε να επιβιώσει παρά μόνο με κλειστά σύνορα, καθώς δεν θα άντεχε τον ανταγωνισμό με τη Δύση. Το άνοιγμα των συνόρων της ΛΔΓ θα σήμαινε το τέλος του κομμουνισμού σε γερμανικό έδαφος, όπως άλλωστε έδειξαν και οι κατοπινές εξελίξεις.

Τα γεγονότα της 9ης Νοεμβρίου

Μπροστά σ' αυτά τα διλήμματα, η νέα ηγεσία φάνηκε ανίκανη να χειριστεί την κατάσταση. Σύντομα επικράτησε σύγχυση, καθώς οι διαδηλώσεις γίνονταν ολοένα και πιο μαζικές και δυναμικές, ενώ οι ανατολικές χώρες, τις οποίες κατέκλυζαν οι πρόσφυγες για να περάσουν στη Δυτική Γερμανία, καλούσαν με τελεσίγραφα τη ΛΔΓ να δώσει λύση και απειλούσαν να κλείσουν τα σύνορά τους με αυτή. Στις 6 Νοεμβρίου 1989 δημοσιοποίησε η κυβέρνηση ένα σχέδιο ταξιδιωτικού νόμου, το οποίο ήταν πολύ κατώτερο των προσδοκιών του κόσμου και τελικά φούντωσε ακόμα περισσότερο τις αντιδράσεις αντί να τις κατευνάσει. Την ίδια μέρα κατέβηκαν μόνο στη Λειψία 500.000 άνθρωποι σε διαδήλωση. Το πρωί της 9ης Νοεμβρίου 1989 συνεδρίασε με εντολή του Πολιτικού Γραφείου του κόμματος μια επιτροπή αξιωματικών των Υπουργείων Εσωτερικών και Κρατικής Ασφάλειας για να προτείνει λύσεις και να σχεδιάσει μια έκτακτη ρύθμιση, που θα έθετε αμέσως σε εφαρμογή τα ουσιαστικότερα μέτρα του σχεδίου ταξιδιωτικού νόμου. Η πρόταση που υπέβαλαν στο Πολιτικό Γραφείο ήταν να επιτραπούν τόσο η μόνιμη μετεγκατάσταση, που δημιουργούσε το πρόβλημα με τους πρόσφυγες στις τρίτες χώρες, όσο και τα σύντομα ιδιωτικά ταξίδια. Διαφορετικά θα εξωθούνταν στη μετανάστευση πολλοί που ήθελαν μόνο να επισκέπτονται συγγενείς τους στη Δυτική Γερμανία. Η επιτροπή των αξιωματικών πρότεινε να δίνονται οι άδειες και για τα δύο από τις αρμόδιες υπηρεσίες μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων, χωρίς διατυπώσεις. Με αυτές τις προτάσεις ήταν αναμενόμενο ότι θα ξεσηκωνόταν ένα πρωτόγνωρο κύμα μόνιμης και προσωρινής εξόδου από τη χώρα, η πίεση όμως θα διοχετευόταν στις αρμόδιες υπηρεσίες, όχι στα σύνορα, και θα μπορούσε να ελεγχθεί. Το μεσημέρι της ίδιας μέρας ενέκρινε το Πολιτικό Γραφείο το σχέδιο ταξιδιωτικών ρυθμίσεων της επιτροπής και το έθεσε σε κυκλοφορία στα συναρμόδια υπουργεία μέσω της υπηρεσιακής οδού για να γίνουν έλεγχοι και προτάσεις εντός της ημέρας. Σύμφωνα με την πάγια τακτική, η μη έκφραση αντιρρήσεων ως μια ορισμένη ώρα ισοδυναμούσε με έγκριση του σχεδίου από το Υπουργικό Συμβούλιο. Η ώρα 4:00 το πρωί της 10ης Νοεμβρίου ορίστηκε για να δοθεί η απόφαση στον τύπο.

Μέχρι το απόγευμα τα Υπουργεία Εσωτερικών, Κρατικής Ασφάλειας και Δικαιοσύνης ελέγχουν το σχέδιο ρύθμισης. Τα δύο πρώτα Υπουργεία εγκρίνουν τις ρυθμίσεις που αφορούν στη μόνιμη μετεγκατάσταση στο εξωτερικό, εκφράζουν όμως αντιρρήσεις και προτείνουν χρονικούς περιορισμούς για τα σύντομα ιδιωτικά ταξίδια. Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης Ζίγκφριντ Βίτενμπεκ (Siegfried Wittenbeck) απορρίπτει εντελώς τη ρύθμιση για λογαριασμό του απόντος Υπουργού Χανς Χέρμαν Χέρτλε (Hans-Herman Hertle), καθώς εντοπίζει τυπικά και τεχνικά προβλήματα στο σχέδιο που του υποβλήθηκε. Η κυβέρνηση όμως στην Ανατολική Γερμανία δεν ήταν παρά ο εκτελεστής των αποφάσεων του κόμματος και η κυκλοφορία των νομοσχεδίων στα υπουργεία δεν ήταν παρά μια γραφειοκρατική ρουτίνα. Έτσι, ενώ τα υπουργεία επεξεργάζονται τη ρύθμιση και διαπιστώνουν προβλήματα, το σχέδιο φθάνει στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος στις 15:00 και καταλήγει στα χέρια του Γενικού Γραμματέα Έγκον Κρεντς. Ο Κρεντς δεν γνωρίζει τις αντιρρήσεις των συναρμόδιων υπουργείων και δεν προσέχει ότι η ρύθμιση προορίζεται να δοθεί την άλλη μέρα στον τύπο. Χωρίς να πολυσχοληθεί, τη δίνει μαζί με ένα σχετικό δελτίο τύπου στο μέλος του Πολιτικού Γραφείου του κόμματος Γκύντερ Σαμπόφσκι (Günter Schabowski), που ετοιμαζόταν εκείνη την ώρα να δώσει συνέντευξη τύπου στους Ανατολικογερμανούς και τους ξένους δημοσιογράφους.

Η συνέντευξη πραγματοποιείται στο Διεθνές Κέντρο Τύπου το Ανατολικού Βερολίνου και μεταδίδεται ζωντανά από την τηλεόραση της Ανατολικής Γερμανίας. Αρχίζει στις 18:00, πριν προλάβει ο Σαμπόφσκι να μελετήσει το σημείωμα που πήρε από τον Κρεντς. Προς το τέλος της συνέντευξης, στις 18:57, ο Σαμπόφσκι αναφέρει εν παρόδω ότι το Υπουργικό Συμβούλιο *ενέκρινε* μια νέα ταξιδιωτική ρύθμιση, η οποία όμως στην πραγματικότητα δεν ήταν παρά ένα νομοσχέδιο υπό επεξεργασία, για το οποίο μάλιστα τα συναρμόδια υπουργεία είχαν αντιρρήσεις. Εμφανώς αμήχανος και ψάχνοντας τα χαρτιά του διαβάζει δυνατά το σημείωμα παρουσία δημοσιογράφων στη ζωντανή τηλεοπτική μετάδοση:

«Αιτήσεις για σύντομα ιδιωτικά ταξίδια προς το εξωτερικό μπορούν να κατατίθενται χωρίς την επίκληση προϋποθέσεων (λόγοι ταξιδιού, συγγενικές σχέσεις). Οι άδειες θα δίνονται με σύντομες διαδικασίες. Στις υπεύθυνες υπηρεσίες δημοτολογίων και έκδοσης διαβατηρίων της ΛΔΓ έχει δοθεί εντολή να εκδίδουν βίζες άμεσα, χωρίς πια να απαιτούνται οι ισχύουσες προϋποθέσεις για μόνιμο εκπατρισμό. Η μόνιμη έξοδος από τη χώρα μπορεί να πραγματοποιείται από οποιοδήποτε μεθοριακό σημείο διέλευσης προς την ΟΔΓ.»

Η ρύθμιση, όπως είχε αντιληφθεί ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ήταν συγκεχυμένη και τυπικά παράνομη. Συγχέονται τα σύντομα ιδιωτικά ταξίδια με τη μόνιμη μετεγκατάσταση στο εξωτερικό και αγνοούνται οι προϋποθέσεις που απαιτούνταν τόσα χρόνια από το δίκαιο της ΛΔΓ και ήταν ακόμα σε ισχύ. Επίσης αφήνει την εντύπωση ότι για τα σύντομα ταξίδια δεν απαιτείται διαβατήριο ή άλλες διατυπώσεις. Θα δινόταν λοιπόν η άδεια για μια επίσκεψη στο Δυτικό Βερολίνο στα σύνορα; Σήμαινε αυτό πως οι πύλες του τείχους θα ήταν στο εξής ανοιχτές; Και κυρίως, ήταν ανοιχτές από εκείνη τη στιγμή; Σύμφωνα με τις προθέσεις των συντακτών του σχεδίου ρύθμισης και του κόμματος η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα έπρεπε να ήταν αρνητική.

Όμως στην ερώτηση του δημοσιογράφου Ρικάρντο Έρμαν από το ιταλικό πρακτορείο ANSA «πότε τίθεται σε εφαρμογή αυτή η ρύθμιση», ο Σαμπόφσκι απαντά φυλλομετρώντας τα χαρτιά του: «Αυτή η ρύθμιση τίθεται σε εφαρμογή... απ' όσο ξέρω... αμέσως τίθεται σε εφαρμογή, χωρίς καθυστέρηση».

Μια συγκεχυμένη αναφορά του αμήχανου Σαμπόφσκι γίνεται το τηλεοπτικό γεγονός του αιώνα. Τα δυτικά πρακτορεία ειδήσεων μέσα σε λίγα λεπτά και η ανατολικογερμανική τηλεόραση αργότερα αναμεταδίδουν τη συνέντευξη και τα νέα αγνοώντας ή ξεκαθαρίζοντας με δική τους πρωτοβουλία τις ασάφειες και

συνοψίζοντας την είδηση στο γεγονός ότι το τείχος άνοιξε. Οι Ανατολικοβερολινέζοι ακούν τις ειδήσεις από το Δυτικό Βερολίνο, βγαίνουν ο ένας μετά τον άλλο στους δρόμους και κατευθύνονται προς το τείχος. Εκεί συναντούν τους έκπληκτους συνοριοφύλακες και το προσωπικό ελέγχου διαβατηρίων, που δεν είχαν ιδέα για τη νέα ρύθμιση και είχαν τόσα χρόνια εκπαιδευτεί να θεωρούν το τείχος ιερό και απαραβίαστο. Αρχικά καλούν τον κόσμο να φύγει και να απευθυνθεί την επόμενη μέρα στις υπηρεσίες έκδοσης διαβατηρίων. Το πλήθος όμως αυξάνεται συνεχώς και αρχίζει να χάνει την υπομονή του. Μπροστά στον κίνδυνο να λιντσαριστούν από τις μάζες το προσωπικό του μεθοριακού φυλακίου Μπόρνχόλμερ Στράσε (Bornholmer Straße) ανοίγει τις πύλες στις 23:00. Σύντομα ακολουθούν και άλλα φυλάκια. Οι εικόνες που μεταδίδονται από την τηλεόραση ενθαρρύνουν και άλλους Ανατολικοβερολινέζους να κατέβουν στο τείχος πεζοί ή με αυτοκίνητα και να δοκιμάσουν μια βόλτα στο Δυτικό Βερολίνο. Μέχρι το πρωί της 10ης Νοεμβρίου όλες οι πύλες του τείχους έχουν ανοίξει διάπλατα και οι πολίτες τις περνούν χωρίς κανένα έλεγχο.

Οι κάτοικοι του Δυτικού Βερολίνου δέχτηκαν τους πολίτες της ΛΔΓ με ενθουσιασμό. Οι πιο πολλές μπυραρίες στην περιοχή του τείχους πρόσφεραν δωρεάν μπύρα, τα αυτοκίνητα άρχισαν να κορνάρουν και άγνωστοι μεταξύ τους άνθρωποι αγκαλιάζονταν. Μέσα στην ευφορία της βραδιάς σκαρφάλωναν στο τείχος και Δυτικοβερολινέζοι, ενώ άλλοι περνούσαν από την απροσπέλαστη ως τότε Πύλη του Βραδεμβούργου. Μόλις έγινε γνωστό ότι άνοιξε το τείχος, η δυτικογερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή στη Βόννη διέκοψε τη συνεδρίαση, που αφορούσε στη συζήτηση του προϋπολογισμού. Μερικοί βουλευτές τραγούδησαν αυθόρμητα τον Εθνικό Ύμνο.

Η επανόρθωση του λάθους από την πλευρά του κράτους ήταν αδύνατη χωρίς τη χρήση βίας. Αν και έγιναν τέτοιες σκέψεις στα ηγετικά κλιμάκια της κυβέρνησης και του κόμματος, τελικά επικράτησε η σύνεση και η αποδοχή των τετελεσμένων. Είναι εξάλλου αμφίβολο αν οι δυνάμεις ασφαλείας θα εκτελούσαν τέτοιες εντολές. Από τη Μόσχα πάντως, αντίθετα με ότι συνέβη ίδια την Ανατολική Γερμανία το 1953, στην Ουγγαρία το 1956 και στην Τσεχοσλοβακία το 1968, δεν επρόκειτο να δοθεί κάλυψη σε βίαιες ενέργειες. Ήδη από τον Αύγουστο του 1989 οι σοβιετικές ένοπλες δυνάμεις στο έδαφος της ΛΔΓ είχαν λάβει την εντολή να μην αναμειχθούν και να παραμείνουν στα στρατόπεδά τους.

Κληρονομιά

Τμήμα της East Side Gallery

Σήμερα, λίγα κομμάτια του Τείχους έχουν απομείνει αφού το μεγαλύτερο μέρος του έχει κατεδαφιστεί. Τρία τμήματα μένουν ακόμα όρθια: ένα μήκους 80 μέτρων τμήμα του «πρώτου Τείχους» στο σημείο που βρισκόταν τα αρχηγεία της Γκεστάπο (ανάμεσα στο σημείο ελέγχου Τσάρλι και την πλατεία Ποτσντάμερ), ένα μακρύτερο τμήμα του δεύτερου τείχους, κατά μήκος του ποταμού Σπρε, κοντά στη γέφυρα Oberbaumbrücke, γνωστό σήμερα ως East Side Gallery, και ένα τρίτο τμήμα στην Bernauer Straße το οποίο μετατράπηκε σε μνημείο το 1999. Ακόμη, κάποια άλλα μικρότερα τμήματα και λίγα φυλάκια βρίσκονται διασκορπισμένα στην πόλη του Βερολίνου. Όλα τα κομμάτια του τείχους έχουν υποστεί αλλοιώσεις κυρίως από

τουρίστες οι οποίοι αφαιρούσαν υλικό από το τείχος για να το κρατήσουν ως σουβενίρ ή να το πουλήσουν. Μέχρι και σήμερα υπάρχουν καταστήματα σουβενίρ στο Βερολίνο τα οποία πουλάνε μικρά κομμάτια από το τείχος με ή χωρίς πιστοποιητικό αυθεντικότητας.

Το ανατολικό μέρος του τείχους είναι σήμερα καλυμμένο από γκράφιτι τα οποία δεν υπήρχαν όταν το Τείχος φρουρούταν από οπλισμένους στρατιώτες της Ανατολικής Γερμανίας. Το 1990, 118 καλλιτέχνες από όλο τον κόσμο κλήθηκαν να διακοσμήσουν τα τμήματα του Τείχους που δεν είχαν καταστραφεί. Το 2008, και ενόψει της επετείου των 20 ετών από την πτώση του Τείχους ένα χρόνο αργότερα, ξεκίνησε ένα πολυδάπανο σχέδιο για την αποκατάσταση των τοιχογραφιών αυτών, με τη συμμετοχή μάλιστα και πολλών από τους 118 καλλιτέχνες που δημιούργησαν τα έργα^[1].

Ίχνη του Τείχους του Βερολίνου

Σε πολλά τουριστικά σημεία της πόλης, ο Δήμος έχει τοποθετήσει πέτρινες πλάκες κατά μήκος της διαδρομής του Τείχους και μεταλλικές επιγραφές που αναγράφουν: “Berliner Mauer 1961-1989”.

Μουσείο

Δεκαπέντε χρόνια μετά την πτώση του τείχους, το 2004, ένα ιδιωτικό μουσείο ανακατασκεύασε ένα τμήμα του Τείχους, μήκους 200 μέτρων κοντά στο σημείο ελέγχου Τσάρλι, όχι όμως πάνω στα ίχνη του αρχικού Τείχους. Για να τιμήσουν όσους πέθαναν προσπαθώντας να περάσουν στο Δυτικό Βερολίνο ύψωσαν 1000 λευκούς σταυρούς. Το μνημείο διατηρήθηκε μέχρι τον Ιούλιο του 2005^[2].

Κολωνία.

Κολωνία...Στην καρδιά της Ευρώπης

Μια πόλη νεανική που ξέρει να διασκεδάζει, εκεί κάπου στην καρδιά της Ευρώπης

Κείμενο: Κυριακή Βασάλου

Αν αναρωτιέστε ποιος είναι ο προορισμός μας τούτη την Κυριακή, δεν έχετε παρά να μαζέψετε τα απαραίτητα (τα υπόλοιπα θα τα ψωνίσουμε από εκεί, φθηνότερα απ' ό,τι εδώ) και να «πετάξουμε» μαζί για Κολωνία! Δεν είναι η ομορφότερη πόλη του κόσμου, είναι όμως ζεστή και φιλόξενη και οπωσδήποτε μια γνωριμία μαζί της είναι περισσότερο από απαραίτητη.

Χτισμένη στις όχθες του Ρήνου, η Κολωνία είναι η μεγαλύτερη πόλη του κρατιδίου της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας και η τέταρτη μεγαλύτερη της Γερμανίας. Με ιστορία πάνω από 2.000 χρόνια, είναι από τις αρχαιότερες πόλεις της Γερμανίας, ενώ το πανεπιστήμιο της πόλης είναι ένα από τα παλαιότερα ιδρύματα της Ευρώπης. Σήμερα, έχει πληθυσμό που αγγίζει το 1.000.000 κατοίκους.

Πρακτικά και απαραίτητα

Από την Αθήνα μπορείτε να ταξιδέψετε στην Κολωνία με απευθείας πτήση της γερμανικής αεροπορικής εταιρείας χαμηλού κόστους Germanwings (www.germanwings.com ή 2110003232) κάθε Δευτέρα, Τετάρτη και Σάββατο. Μια μέση τιμή που μπορείτε να βρείτε είναι τα 144 ευρώ (με φόρους μετ' επιστροφής), ενώ να σημειώσουμε ότι πολύ συχνά η εταιρεία προχωράει σε πολύ οικονομικές προσφορές, αρκεί να κάνετε τις κρατήσεις σας εγκαίρως. Στην Κολωνία μπορείτε να πετάξετε επίσης με τις περισσότερες ευρωπαϊκές εταιρείες μέσω ενός ενδιάμεσου σταθμού.

Η Κολωνία διαθέτει γύρω στα 250 ξενοδοχεία για όλα τα γούστα και βαλάντια. Σε κάθε περίπτωση, η τιμή που θα πετύχετε εξαρτάται από την κατηγορία της μονάδας, την τοποθεσία και τις παροχές. Μια χρήσιμη διεύθυνση για την αναζήτησή σας είναι οπωσδήποτε το www.koeln.de/en/tourism/hotels.html. Εδώ θα βρείτε το σύνολο των ξενοδοχείων που διαθέτει η πόλη ανά κατηγορίες, κάποιες προσφορές, καθώς και τέσσερις διαφορετικές μηχανές αναζήτησης. Με τόσο καλή οργάνωση από πλευράς Διαδικτύου, όλο και κάτι καλό θα πετύχετε! Από μια σύντομη έρευνα αγοράς, μια μέση τιμή που θα βρείτε κατ' άτομο σε δίκλινο δωμάτιο είναι τα 40 ευρώ.

Για τη μετακίνησή τους οι κάτοικοι της Κολωνίας προτιμούν τα ποδήλατα, τα οποία, αν μένουν μακριά από το κέντρο, τα μεταφέρουν μέχρι ενός σημείου με το τρένο - μετρό ή τα παρκάρουν έξω από τους εκάστοτε σταθμούς στα ειδικά παρκινγκ ποδηλάτων. Κατά τα άλλα, η Κολωνία είναι από τις πόλεις που μπορεί να περπατήσει κανείς, με ωραίες πεζοδρομήσεις και καθόλου κουραστικές αποστάσεις. Για τη μετακίνησή σας, πάντως, έχετε στη διάθεσή σας τραμ, λεωφορεία, τρένα και μετρό.

Κάτι που μπορεί να πάθει ένας λαίμαργος επισκέπτης της Κολωνίας είναι να μη σταματήσει να «τσιμπολογάει» τις διάφορες νοστιμιές που πωλούνται τόσο σε κιόσκια έξω στο δρόμο, όσο και στους αμέτρητους φούρνους με γλυκά και αλμυρά

εδέσματα. Κάνοντας βόλτα στους δρόμους της Κολωνίας, λοιπόν, είναι βέβαιο ότι θα «τσιμπήσετε» τηγανητές πατάτες γαρνιρισμένες με μαγιονέζα σε χάρτινο χωνάκι, ή ένα τεράστιο βραστό ή ψητό λουκάνικο με μουστάρδα ή άλλη σος, σε ένα δυσανάλογα μικρό ψωμάκι. Άλλες γερμανικές λιχουδιές είναι τα apfel strudel, σαν τη δική μας μηλόπιτα, όπως και κάτι αλμυρά μπισκότα που πωλούνται παντού σε διάφορα μεγέθη και σχήματα. Στα τοπικά εστιατόρια κυριαρχούν τα λουκάνικα και γενικότερα τα κρεατικά. Οι πατάτες, ο πουρές, τα βραστά λαχανικά και κυρίως το βραστό λάχανο συνοδεύουν τα περισσότερα πιάτα, ενώ, όπως και στις κοντινές σχετικά Βρυξέλλες, δεν είναι λίγοι οι Γερμανοί που τρώνε μύδια. Κατά τα άλλα, διαθέτουν πολλά παραδοσιακά πιάτα με περίεργα για μας ονόματα. Σε γενικές γραμμές, το κόστος δεν είναι υψηλό.

Παρά τα όσα λέγονται για τις πόλεις της Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης σχετικά με τη διασκέδαση, η Κολωνία δεν έχει κάτι να ζηλέψει από το Νότο. Πόλη ζωντανή, με πολλούς φοιτητές, διαθέτει πολλά μπαράκια, μπιραρίες, αλλά και μεγαλύτερα κλαμπ. Εντύπωση μπορεί να σας κάνει ότι η τοπική μπίρα (Kölsch) σερβίρεται στα δικά μας ποτηράκια του ούζου και κοστίζει γύρω στο 1,30 ευρώ.

Γνωρίζοντας την πόλη

Η Ντομ (Dom) ή Καθεδρικός Ναός της Κολωνίας είναι το πιο διάσημο γοτθικό κτίριο στη Γερμανία. Ο θεμέλιος λίθος τέθηκε στις 15 Αυγούστου 1248, ενώ το πρεσβύτεριο εγκαινιάστηκε το 1322. Ο καθεδρικός χτίστηκε σταδιακά περίπου μέχρι το 1520. Επειτα παρέμεινε ημιτελής μέχρι τον 19ο αιώνα, όταν οι ρομαντικοί ενδιαφέρθηκαν πάλι γι' αυτόν. Τελικώς το 1880, έπειτα από 600 και πλέον χρόνια, ολοκληρώθηκε σύμφωνα με τα αυθεντικά γοτθικά σχέδια. Έχει ύψος 157 μέτρα και είναι η δεύτερη υψηλότερη εκκλησία της Γερμανίας μετά το ναό του Ουλμ και η τρίτη υψηλότερη παγκοσμίως. Ανήκει δε στα μνημεία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Εχει ύψος 157 μέτρα και είναι η δεύτερη υψηλότερη εκκλησία της Γερμανίας μετά το ναό του Ουλμ και η τρίτη υψηλότερη παγκοσμίως. Ανήκει δε στα μνημεία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Στο Μουσείο Ludwig θα θαυμάσετε έργα μοντέρνας τέχνης από τις αρχές του 20ού αιώνα, με σημαντικότερη τη συλλογή της Pop Art. Στο Wallraf-Richartz, ένα από τα παλαιότερα μουσεία της Κολωνίας, θα έχετε την ευκαιρία να δείτε ζωγραφική από το 13ο έως και τον 19ο αιώνα, σε μια συλλογή που εκπροσωπεί σχεδόν όλες τις περιόδους και διαφορετικές σχολές. Στο Schokoladenmuseum, ή αλλιώς το μουσείο της σοκολάτας, θα μάθετε τα πάντα για τη σοκολάτα, την ιστορία, την τεχνολογία, ενώ μπορείτε και να δοκιμάσετε! Γενικά, η Κολωνία διαθέτει πολλά και ενδιαφέροντα μουσεία, για τα οποία μπορείτε να ενημερωθείτε μέσω του www.koeln.de/en/culture/museum.html.

Διασχίστε τον Ρήνο με ένα από τα πολλά τουριστικά караβάκια ή περάστε από τη γέφυρα στην ανατολική όχθη του ποταμού. Είναι το καλύτερο σημείο για μια πανοραμική άποψη της πόλης.

Περπατήστε δυτικά του Ρήνου, όπου βρίσκεται το ιστορικό κέντρο της Κολωνίας, θαυμάστε την αρχιτεκτονική των κτιρίων και αν βρεθείτε λίγο πιο πέρα στους εμπορικούς πεζοδρόμους, επωφεληθείτε από τις προσιτές τιμές και κάντε τα ψώνια σας.

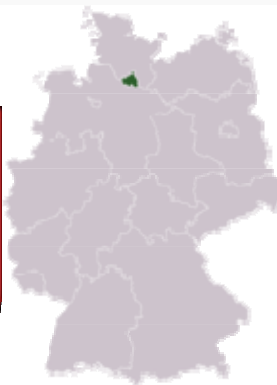
Αφιερώστε μια μέρα στα πάρκα που, ναι, είναι μέσα στην πόλη! Ειδικά στο χώρο του πανεπιστημίου, κοντά σε μια τεχνητή λιμνούλα, ο καφές στην παρακείμενη καφετέρια είναι απολαυστικός!

ΤΟ ΞΕΡΑΤΕ ΠΩΣ...

Η Κολωνία είχε δεχθεί σοβαρά πλήγματα από τους βομβαρδισμούς του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ωστόσο η ανοικοδόμηση της πόλης έφερε στο φως ιστορικά στοιχεία που είχαν μείνει θαμμένα για αιώνες, τα οποία αποδεικνύουν τη στρατηγική σημασία και την ισχύ της πόλης κατά την πρώτη χριστιανική εποχή, όπως άλλωστε και στη διάρκεια της ρωμαϊκής κυριαρχίας και του Μεσαίωνα.

Αμβούργο

Ελεύθερη και Χανσεατική πόλη του Αμβούργου

Χώρα:	Γερμανία
Ομόσπονδο Κρατίδιο:	Αμβούργο
Περιφέρεια:	Αμβούργο
Επαρχία:	Ανεξάρτητη αστική περιφέρεια
Δήμαρχος:	Όλε φον Μπόιστ
Πληθυσμός:	1.738.483 (Νοέμβριος 2005)
Έκταση:	755,16 χμ ²
Αριθμός δημοτικών διαμερισμάτων:	7
Τηλεφωνικός κωδικός:	040
Ταχυδρομικοί κωδικοί:	20001–21149, 22001–22769 (παλ.: 2000, 2050, 2100–2104) 27499 (παλ.: 2191)
Πινακίδες αυτοκινήτων:	HH
Δικτυακός τόπος:	http://www.hamburg.de

Η Ελεύθερη και Χανσεατική πόλη του Αμβούργου (γερμ. *Hamburg*), είναι η δεύτερη σε πληθυσμό μεγαλύτερη πόλη της Γερμανίας. Έχει 1.738.483 κατοίκους στο κέντρο της (Νοέμβριος 2005) και περίπου 4.000.000 στην ευρύτερη μητροπολιτική περιοχή. Το Αμβούργο επίσης είναι ένα από τα 16 γερμανικά ομόσπονδα κρατίδια και αποτελεί οικονομικό και πολιτισμικό κέντρο ολόκληρης της Βόρειας Γερμανίας. Έχει 2.302 γέφυρες, περισσότερες από όσες η Βενετία και το

Άμστερνταμ μαζί. Είναι επίσης το μεγαλύτερο λιμάνι της Γερμανίας και ένα από τα μεγαλύτερα της Ευρώπης.

Παρ' όλο που είναι το μεγαλύτερο λιμάνι της Γερμανίας, το Αμβούργο δεν είναι παραθαλάσσιο. Το διασχίζει ο ποταμός Έλβας, ο οποίος μετά από 80 χιλιόμετρα εκβάλλει στη Βόρεια Θάλασσα.

Μητροπολιτική περιοχή

Η μητροπολιτική περιοχή του Αμβούργου έχει έκταση περίπου 19.000 τετρ. χιλιόμετρα. Η περιοχή αυτή περιλαμβάνει εκτός από το ομόσπονδο κρατίδιο του Αμβούργου, οκτώ νομούς του ομόσπονδου κρατιδίου της Κάτω Σαξονίας και έξι νομούς του ομόσπονδου κρατιδίου του Σλέσβιχ-Χολστάιν.

Πηγές :

- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%B1%CF%85%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%B1>
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%B5%CE%AF%CF%87%CE%BF%CF%82_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%92%CE%B5%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%85
- http://trans.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_taxworld_17650_09/01/2007_177852
- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CF%81%CE%B3%CE%BF>

Πολιτικός Χάρτης της Γερμανίας

Κρατίδια και Πρωτεύουσες